

Ieder kwartaal peilen VKW Limburg en UNIZO Limburg naar het aanvoelen van de Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders over de economische gang van zaken in de bedrijven. De resultaten van deze bevraging worden verwerkt tot één globaal cijfer: de Polsslag Ondernemend Limburg (POL).

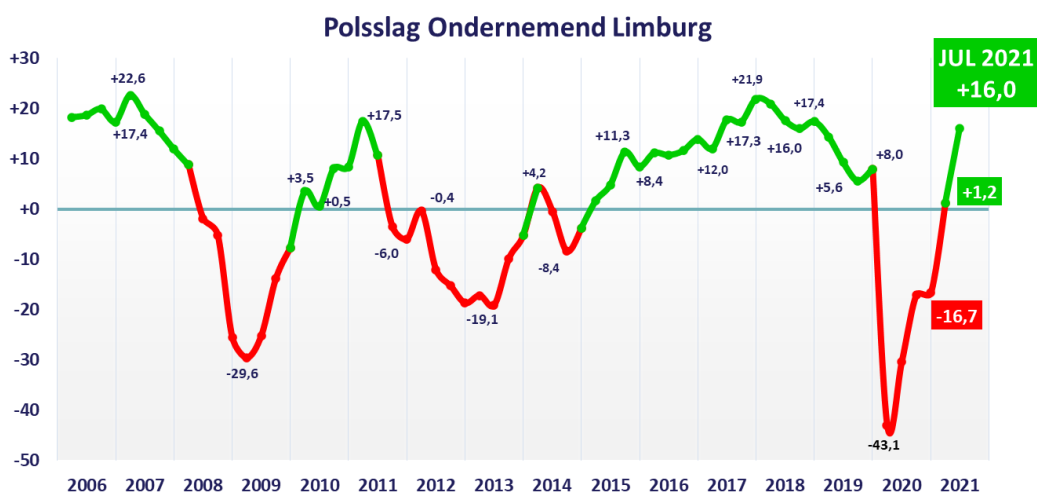
PERSBERICHT

donderdag 1 juli 2021

POL springt in juli naar +16,0

Limburgse ondernemers vol vertrouwen de zomer in

- Overtuigend **positieve cijfers** voor zowel **voorbije als komend kwartaal**
- **Omzet, export, tewerkstellingsgroei en investeringen terug op pre-coronaniveau**
- Optimisme troef in **diensten, productie en bouw**
- **Detailhandel hekkensluiter**, maar voor het eerst sinds eind 2019 positief
- **Tweedeling volgens grootte**: bedrijven met meer dan 50 werknemers duidelijk positiever dan kleinere bedrijven

Met een duidelijk positieve score van +16,0 geven de Limburgse ondernemers aan vol vertrouwen de zomer van 2021 in te gaan. Dat blijkt uit de Polsslag Ondernemend Limburg (POL), de bevraging waarmee UNIZO Limburg en VKW Limburg op kwartaalbasis peilen hoe de Limburgse ondernemers zelf de economische gang van zaken aanvoelen.

De POL maakt hiermee opnieuw een stevige sprong, komend van een nipt positieve +1,2 in april. Terwijl de evaluatie van het voorbije kwartaal duidelijk en méér dan 3 maanden geleden verwacht steeg, van -4,6 naar +13,9, gaat de prognose voor het tweede kwartaal van 2021 door op de ingeslagen weg tot +18,2. De verbetering van het sentiment bij de Limburgse bedrijven zet

zich over alle indicatoren door, die daarmee bovendien terug op pre-coronaniveau zitten: de omzet, export, tewerkstelling en investeringen kenden een sterke toename in het voorbije kwartaal, die voor het komend kwartaal bestendigd wordt. De tewerkstellingsindicator zet in het volgend kwartaal bovendien nog een stevige stap vooruit. Enkel de winstmarge blijft negatief in beide kwartalen.

Een analyse op basis van sector toont alvast aan dat alle sectoren positieve cijfers laten optekenen. De dienstensector maakt de grootste sprong, van een negatieve score drie maanden geleden naar de hoogste POL-score nu. Daarnaast zit ook in de productiesector en de bouw het optimisme op een hoog niveau. De detailhandel eindigt onderaan, maar knoopt voor het eerst sinds eind 2019 terug aan met positieve cijfers. De groothandel vaart als enige sector tegen de stroom in, met een prognose voor het komend kwartaal die lager ligt dan de evaluatie van het voorbije kwartaal.

Kijken we naar de grootte van de bedrijven, dan zien we in grote lijnen dat de grotere bedrijven vanaf 50 werknemers een stuk positiever tegen de economische gang van zaken aankijken dan de bedrijven met minder dan 50 werknemers. Die tweedeling is zichtbaar in beide kwartalen.

Bart Lodewyckx, gedelegeerd bestuurder UNIZO Limburg: *"De economie trekt weer aan en onze ondernemers geloven er duidelijk in. Als we de POL-grafiek van het afgelopen jaar bekijken, zien we uit welke diepe kloof het ondernemersvertrouwen is geklommen. Dit toont opnieuw aan hoe veerkrachtig onze ondernemers zijn en hoe snel ze zich herpakken van zodra ze een lichtpunt zien, alle moeilijke omstandigheden ten spijt.*

Dat betekent echter niet dat we er al zijn. Ondanks globale stijgende cijfers blijven er nog heel wat verschillen tussen grootteklassen en sectoren. Veel kmo's zitten nog in een precaire financiële situatie en niet alle beperkingen zijn intussen al opgeheven, waardoor heel wat ondernemingen nog niet op volle capaciteit kunnen draaien. En zolang ze nog met de handrem op moeten werken, mag de overheid hen niet loslaten. Daarom vragen we de verlenging van het Vlaams Beschermingsmechanisme tot al zeker eind september, net zoals de tijdelijke werkloosheid owv corona, zodat onze kmo's de lopende kosten tijdens hun heropstart kunnen blijven dragen. De belangrijkste conclusie uit deze zomerPOL is in elk geval dat er positivisme in de lucht hangt en dat is terecht. Nu de vaccins aanslaan, mag het leven en de economie ook weer vrijgelaten worden. De beste manier om bedrijven opnieuw te laten groeien en bloeien, is om ze gewoon te laten doen waar ze goed in zijn: ondernemen."

Ruben Lemmens, gedelegeerd bestuurder VKW Limburg: *"Limburgse ondernemers die blakend van vertrouwen de zomer ingaan, dat zien we uiteraard graag. Na het diepste dal dat onze Limburgse economie heeft gekend, zien we nu het trampoline-effect voluit zijn werk doen met een zeer snelle herneming, verder versterkt door de heropening van nagenoeg alle sectoren.*

Toch is er, nu de cijfers weer mooi in de plus gaan, absoluut geen plaats voor euforie. De weg naar een echt herstel zal nog zeer lang zijn. Bovendien zal het stoppen van de steunmaatregelen in een aantal sectoren nog zijn weerslag moeten kennen. De ongeziene economische krimp van vorig jaar kan maar goedge maakt worden met langdurige en duurzame economische groei. Inflatiedreiging, zeker met ons systeem van automatische loonindexatie, en de wereldwijde bevoorradingsproblemen in veel sectoren baren op dat vlak zorgen.

Het is cruciaal dat het vertrouwen nu op een hoog niveau kan standhouden en de broodnodige groei geschraagd wordt. Daar kan enkel een krachtig economische beleid voor zorgen. Historisch lage overheidsinvesteringen moeten fors worden opgekrikt. En niet enkel mooie woorden in het regeerakkoord over arbeidsmarkthervormingen, maar daden. De werkzaamheidsgraad moet nu echt dringend omhoog, willen we het herstel niet als een pudding in mekaar laten zakken. De hand over hand toenemende arbeidsmarktkrapte doet nu al Limburgse bedrijven afzien van geplande nieuwe investeringsprojecten. Alleen maar omdat ze de mensen er toch niet voor vinden. Terwijl er in Limburg nog duizenden intensief tijdelijk werklozen op de bank zitten, die zich nog tot eind september niet beschikbaar hoeven te stellen. Ook hier missen we de nodige flexibiliteit. En dat is bijzonder pijnlijk in een periode waar we de extra groei meer dan ooit kunnen gebruiken.”

Polsslag Ondernemend Limburg

Algemene analyse - juli 2021

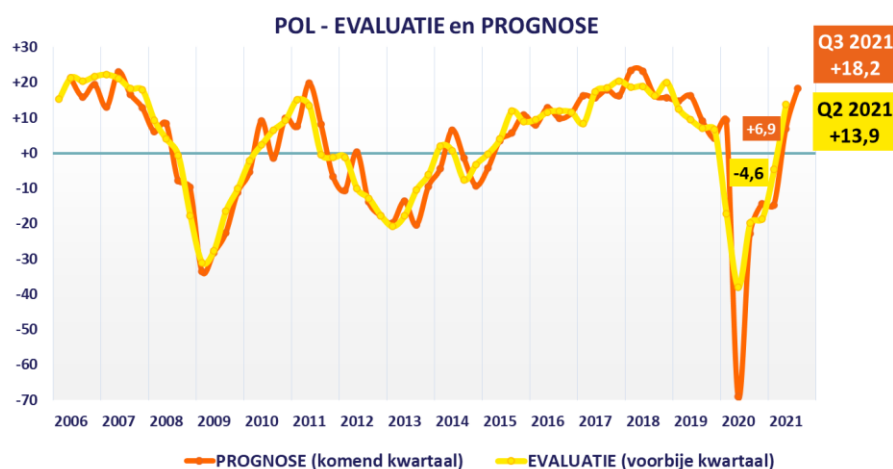
POL springt van +1,2 naar +16,0

Met een score van +16,0 in juli herneemt de Polsslag Ondernemend Limburg de **forse klim uit de diepe kloof die de coronacrisis** in april 2020 (-43,1) **sloeg**. Na de grote sprong in april 2021 (van -16,7 naar +1,2), zien we nu opnieuw een **opmerkelijke vooruitgang in het Limburg ondernemersvertrouwen**.

Het algemene POL-sentiment wordt zoals steeds gevormd door een combinatie van de evaluatie van het afgelopen kwartaal (+13,9) en de verwachtingen voor het komende kwartaal (+18,2) van de Limburgse ondernemers.

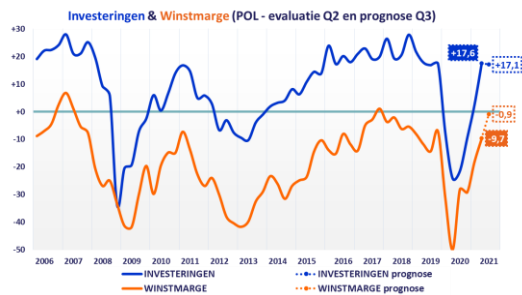
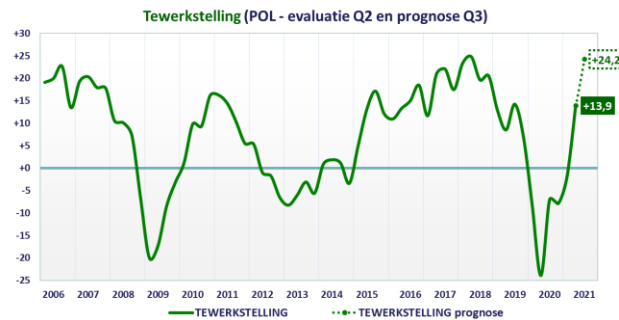
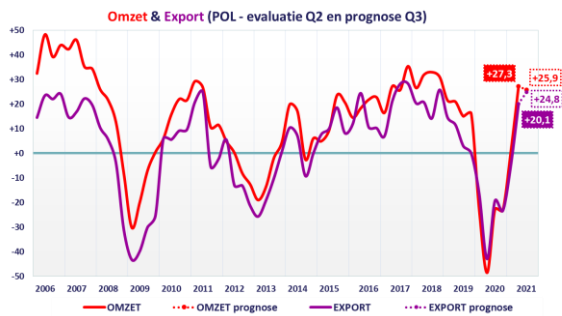
Evaluatie tweede kwartaal 2021 beter dan verwacht ...

Nadat het eerste kwartaal van 2021 nog een negatieve evaluatie (-4,6) kende, blijkt het **tweede kwartaal globaal gezien duidelijk positiever geëvalueerd** te worden. Met een cijfer van +13,9 wordt de **verwachting van 3 maanden geleden (+6,9) ook duidelijk overtroffen**. We moeten al teruggaan naar januari 2019 om een vergelijkbare evaluatie te vinden (+12,5).

De sterke en beter dan verwachte verbetering van de evaluatiecijfers voor het afgelopen kwartaal uit zich **over alle indicatoren heen**. Vooral de **omzet** zet de **grootste sprong voorwaarts** van alle indicatoren in vergelijking met het voorgaande kwartaal, van +0,2 naar +27,3, dubbel zo hoog als verwacht (+13,0). De indicatoren **export** (-5,3 naar +20,1), **investeringen** (+2,4 naar +17,6) en **tewerkstelling** (-2,0 naar +13,9) volgen dat voorbeeld, en zetten allen een evaluatiescore neer die hoger is dan 3 maanden geleden verwacht werd.

De **winstmarge** tenslotte blijft met -9,7 als enige **negatief** beoordeeld, maar kent wel een duidelijke verbetering (komend van -18,2).

... en vooruitzichten Q3 gaan op elan verder tot +18,2

Voor het derde kwartaal 2021 **verwachten de Limburgse bedrijfsleiders een verdere positieve evolutie**. De vooruitzichten **stijgen fors door** tot +18,2, zowel in vergelijking met de evaluatie van het net afgelopen kwartaal (+13,9), als ten opzichte van de prognose van drie maanden geleden (+6,2).

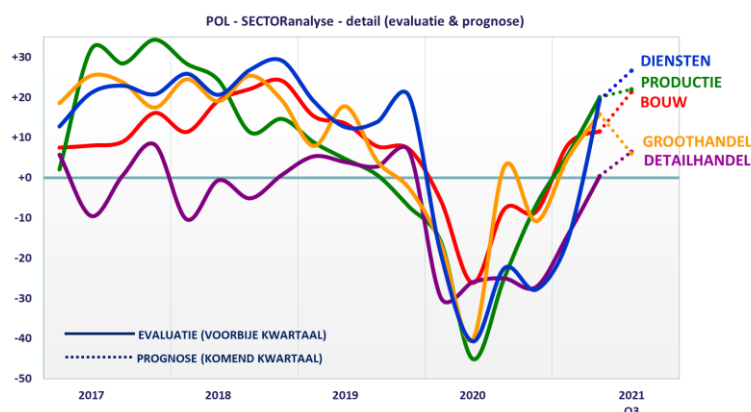
Op de **winstmarge** na (-0,9), krijgt voor het 3^e kwartaal van 2021 **elk van de indicatoren een ruim positieve prognose**. De **omzetprognose** blijft het hoogste (+25,9, wel wat lager dan de evaluatie uit Q2), op de voet gevolgd door de indicatoren **export** met +24,8 en **tewerkstelling** (+24,2, bovendien de **grootste groei** in vergelijking met de evaluatie in het voorbije kwartaal). Ook de **investeringen** blijven met +17,1 op hoog (pre-corona) niveau.

Polsslag Ondernemend Limburg

Analyse volgens sector en grootte - juli 2021

SECTORANALYSE

Een analyse van de POL-cijfers volgens sector toont alvast aan dat alle sectoren positieve cijfers laten optekenen, daar waar vorig kwartaal de diensten en detailhandel nog negatieve scores kenden. Opmerkelijk is vooral dat de dienstensector de grootste sprong maakt, en van een negatieve score drie maanden geleden nu de hoogste POL-score kent. Daarnaast zit ook in de productiesector en de bouw het optimisme op een hoog niveau. De detailhandel zit onderaan het lijstje, maar knoopt voor het eerst sinds eind 2019 terug aan met positieve cijfers. De groothandel vaart als enige sector tegen de stroom in, met een prognose voor het komend kwartaal die lager ligt dan de evaluatie van het voorbije kwartaal.

▪ DIENSTEN (van -7,3 naar +23,0): opmerkelijke remonte

De dienstensector kende 3 maanden geleden met een evaluatie van -15,4 al voor de tweede keer op rij het **meest belabberde kwartaal van alle sectoren**. Opmerkelijk voor een sector die in 15 jaar POL zo vaak een sterkhouders was. De dienstensector is uiteraard ook bijzonder divers samengesteld, met zowel administratieve en intellectuele diensten als contactberoepen, de eventsector en freelancers – waarvan een aantal groepen door de coronacrisis heel hard getroffen worden. De verwachtingen voor het tweede kwartaal waren met +0,7 niet hooggespannen, maar in het **voorbije kwartaal** zagen we een **duidelijke koerswending**, met een positieve evaluatie van +19,4. **Alle POL-indicatoren** kenmerkten zich door **hoge cijfers** (omzet, tewerkstelling, investeringen en export). Voor het **derde kwartaal gaan de algemene verwachtingen crescendo** (+26,6) en doen alle indicatoren er nog een schepje bovenop. Ook de verwachte winstmarge wordt voor de dienstensector zelfs positief.

▪ DETAILHANDEL (van -13,2 naar +3,4): voorzichtig positief

Aan de andere kant van het spectrum vinden we de detailhandel. In het eerste kwartaal van 2021 kende deze sector met -14,2 zowat dezelfde evaluatie als de dienstensector. De verwachtingen voor het tweede kwartaal lagen met -12,3 in dezelfde lijn, en werden uiteraard beïnvloed door de **verstrengde coronamaatregelen sinds eind maart** waaronder de verplichting om te winkelen op afspraak.

Ondertussen werden er voor de sector al terug een aantal versoepelingen mogelijk gemaakt, zodat de globale evaluatie van het **tweede kwartaal** op +0,4 eindigt. Omzet, tewerkstelling en winstmarge waren (zwaar) negatief, export en investeringen konden de negatieve cijfers wat wegvlakken.

De verwachtingen **voor het derde kwartaal** zijn met +6,5 **licht positief**. Voor de omzet en winstmarge worden nog geen positieve cijfers verwacht, maar gunstige verwachtingen voor export, investeringen en tewerkstelling zorgen voor een globaal positief cijfer.

- **PRODUCTIEBEDRIJVEN (van +12,7 naar +21,0): sterkhouder**

De maakbedrijven lossen de verwachtingen van 3 maanden geleden volledig in: het tweede kwartaal krijgt een evaluatie van +20,0, daar waar +19,6 verwacht werd. Zonder de remonte van de dienstensector hadden de productiebedrijven daarmee de koppositie van alle sectoren kunnen opnemen. Desalniettemin geven de scores op de POL-indicatoren aan dat de productiesector een belangrijke sterkhouder is voor de Limburgse economie, met (zeer) hoge scores voor omzet, investeringen, tewerkstelling en export. Die **positieve lijn wordt nog wat verder doorgetrokken naar het derde kwartaal**, met een algemene verwachting van +22,0.

- **BOUW (van +12,2 naar +16,4): harde werker**

Net zoals drie maanden geleden zet de bouwsector momenteel een behoorlijke score neer. De evaluatie van het **tweede kwartaal** lag met +11,5 **iets lager dan verwacht** (+16,3), in hoofdzaak door lagere cijfers voor de indicatoren tewerkstelling en winstmarge. **Als harde werker steekt de bouwsector voor het derde kwartaal een tandje bij**, naar een prognose van +21,3. De verwachtingen voor de indicatoren omzet, export en tewerkstelling gaan stevig de hoogte in, en samen met de dienstensector kent de bouwsector als enige een **positieve winstmargeverwachting**.

- **GROOTHANDEL (van +8,1 naar +10,9): tegen de stroom in**

De groothandel kent van alle sectoren de kleinste aangroei in het algemene POL-cijfer en zwemt bovendien **als enige sector tegen de stroom in met een betere evaluatie van het voorbije kwartaal** (+15,8) **dan prognose voor het volgende kwartaal** (+6,0).

De **tewerkstellingsgroei zit in beide kwartalen op hoog niveau**, maar de **indicatoren omzet, export en investeringen liggen voor het derde kwartaal lager**, wat de daling verklaart. De winstmarge is negatief in beide kwartalen.

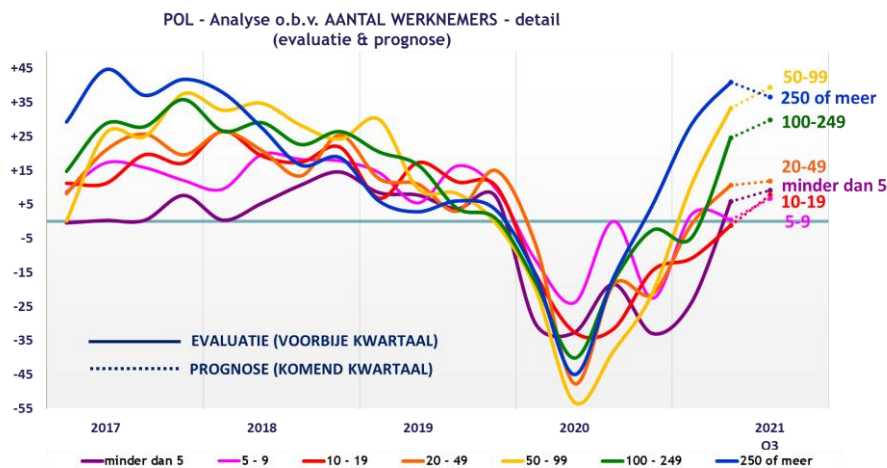
ANALYSE op basis van de BEDRIJFSGROOTTE

Kijken we naar de grootte van de bedrijven, dan zien we in grote lijnen dat de grotere bedrijven vanaf 50 werknemers een stuk positiever tegen de economische gang van zaken aankijken dan de bedrijven met minder dan 50 werknemers. Die tweedeling is zichtbaar in beide kwartalen.

- **GROTE BEDRIJVEN (> 50 werknemers): meest positieve prognoses in meer dan 3 jaar**

Vanaf 50 werknemers zien we in de POL opmerkelijk hogere scores dan bij de kleinere bedrijven: +36,4 voor de bedrijven met 50-99 werknemers (komend van +22,0 in april), +27,2 voor de bedrijven met 100-249 werknemers (komend van +1,9) en +38,7 voor de grootste bedrijven met meer dan 250 werknemers (komend van +32,3). **Het is van eind 2017 geleden dat deze grootteklassen nog zo een hoge score konden neerzetten.**

En alhoewel de scores voor de **POL-indicatoren** tussen deze 3 grootteklassen fluctueren, kan globaal gesteld worden dat ze **in beide kwartalen hoge tot zeer hoge cijfers** kennen en dat de **winstmarge** bovendien in beide kwartalen **positief** is. De grootste bedrijven kennen van alle grootteklassen als enige wel een iets lagere prognose (+36,5) dan evaluatie (+40,9), te wijten aan een wat lagere omzetverwachting.

■ **KLEINE(RE) BEDRIJVEN (< 50 werknemers): gematigde vooruitgang**

De kleine en middelgrote bedrijven met minder dan 50 werknemers gaan er in vergelijking met de voorbije door corona getekende kwartalen **globaal gezien op vooruit, maar halen nergens de hoge cijfers van hun grotere collega's**. De middelgrote bedrijven met 20-49 werknemers zetten met +11,3 (komend van +4,4 in april) de beste score neer. Opvallend genoeg volgen dan de **kleinste bedrijven (minder dan 5 werknemers)** met een POL-score van +7,6, die daarmee de **grootste sprong vooruit van alle grootteklassen maken**, komend van -17,9 in april.

De tussenliggende groepen, met 5 tot 9 werknemers (+3,6, een daling ten opzichte van de +8,3 bij de vorige meting) en 10 tot 19 werknemers (+3,4, een stijging ten opzichte van -6,8 in april) **geraken nog niet helemaal weg van de nullijn**. We zien in beide groepen wisselende goede cijfers voor omzet, investeringen en ook tewerkstelling (vooral in het komend kwartaal), die echter vaak teniet gedaan worden door negatieve exportcijfers (in het voorbije kwartaal) of slechte winstmarges (in beide kwartalen).